

לא מעגלת פינות

אדריכלית ארית אקסלרוד
לימודים: בוגרת לימודי אדריכלות
 בטכניון, 1993
כתובת המשרד: אקסלרוד
 אדריכלים, יוסף קארו 30, תל אביב
אתר אינטרנט:
www.axelrodarchitects.com

בית פרמי בתל-אביב

קווים ישרים, ניקיון ויזואלי וחללים החפים מכל קישוט מאפיינים את סגנונה, והיא מרבה לשלב בעבודותיה אלמנטים גרפיים המכניסים מעט הומור ושברים את הקרח. שיחה אישית עם אירית אקסלרוד - אדריכלית מודרנית במיוחד

מאת שירי הררי | צילום עמית נירון

"הבית הוא מקום שאליו נכנסים מהבלגן של החיים בחוץ, וזה המקום שבו אנחנו אמורים להירגע, אני לא מזלזלת בסגנונות אחרים, אבל אותי ואת הלקוחות שלי השקט הצורני הזה מרגיע"

לצד העבודה בישראל אקסלרוד עובדת מזה כחמש שנים גם בקליפורניה. היא החלה בכך כי רצתה לעבוד במקום אחר, בתרבות אחרת, עם אנשים אחרים. אקסלרוד בחרה בקליפורניה גם בזכות קווי הדמיון בינה לבין ישראל, בעיקר בכל הקשור לאקלים ולחיים המשלבים בין פנים וחוץ, להבדיל ממנהטן, למשל. הפרויקטים בארצות הברית הם בסדר גודל אחר, כזה שלרוב לא יוצא להתמודד איתו בישראל. אקסלרוד עובדת בשיתוף פעולה עם משרדים מקומיים ומתכננת שטחי מסחר, משרדים ובנייה פרטית. לאחרונה הייתה שותפה לתכנון ולתכנון מחדש של שטחים ציבוריים באחד הבניינים הקלאסיים בסן פרנסיסקו וכיום היא עובדת, בין היתר, על מיזם בנייה ירוקה שאותו היא מקווה להעלות ארצה בהמשך.

כשהיא מתבקשת לעמוד על ההבדלים באופי העבודה בין שני המקומות, אקסלרוד מציינת מיד את היחס השונה לאדריכל כאיש מקצוע.

"אני חושבת שיש שם יותר כבוד לאדריכל", היא אומרת. "יש שם משהו שיותר מכבד את המקצוע. אני מרגישה שאנשים מבינים שהעבודה של האדריכל קשה וחשובה ולכן גם שכרה בצדה, ואני חושבת שפה פחות מכבדים אדריכלים. נכון, יש שיפור גדול מאוד בשנים האחרונות ואנשים כבר מבינים שבלי אדריכל הם לא יגיעו לתוצאה שהם רוצים, אבל זה משהו שלא יכולתי שלא לשים לב אליו כשהתחלתי לעבוד בארצות הברית. אני חושבת שכדאי שיכבדו אותנו כאן קצת יותר, גם מבחינה כלכלית, מכיוון שהעבודה של האנשים מהסוג שלי, שחיים את המקצוע, היא לא קלה. אני מחוברת רגשית לכל פרויקט, מעורבת בכל פרט ופרט עד הסוף והרבה מאוד פעמים גם הרבה אחרי שזה נגמר, אין כאן קאט".

מה למדת על הקולגות בארצות הברית? "הם יותר מפרגנים, העזרה שקיבלתי מאדריכלים אחרים,

כמי שמזוהה עם סגנון מובהק כל כך, איך את מקבלת את זה?

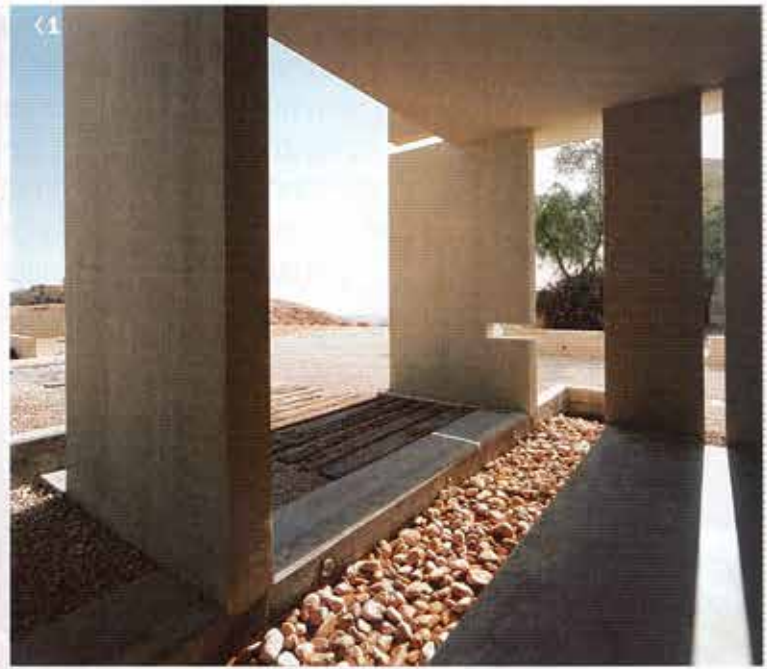
"זה בסדר גמור מבחינתי, כמו שאני רואה את זה, אני יוצרת מעין מכל, קונטיינר לחיים, ואז מגיעים החיים עצמם כדי למלא אותו. החיים האלה יכולים להיות לגמרי שונים והקומבינציה עדיין תעבוד. יחד עם זאת, בדרך כלל פונים אליי אנשים שהאסתטיקה שלהם מתאימה לאסתטיקה שלי. לפעמים באים ואומרים, רגע, אני רוצה בית כפרי או טוסקני - אבל אני לא יכולה להגשים לאנשים את החלום הזה ואין שום סיבה שהם יבואו אליי".

נשמע שאת תופסת את המקצוע כמשהו שמעבר לטכניקה ולמיומנות.

"בהחלט. זאת תשוקה, לא עבודה. אני חיה את זה כבר הרבה שנים, לכן אני לא יכולה לתכנן משהו שאני לא מאמינה בו, ואני מרגישה תוך כדי עבודה אם הדברים נכונים או לא. לפעמים יש הסברים רציונליים ולפעמים לא".

1-2: לופט בסן פרנסיסקו, קליפורניה
3: בית פרטי בתל אביב

אביב ובנווה צדק לא צריך להקים שם בניינים שמדברים בשפה אחרת".

מה עוד קופץ לך מיד לעין ומפריע לך בנוף בישראל?

"נתחיל בטוב – אני חושבת שעושים עכשיו בנייני מגורים מאוד יפים בתל-אביב, למשל באזור רחוב הירקון. יש כמה פרויקטים שמשופצים עם נגיעה של באוהאוס ובקנה מידה נעים, לא מגדלים. חבל שזה רק לעשירים. לעומת זאת, יש בתים שאני מסתכלת ואני לא מבינה מה הקונטקסט שלהם. אני לא מבינה למה אדם שחי באילת או בתל-אביב השמשית צריך רעפים. אני לא מבינה למה רשות מקומית מחייבת גגות רעפים במדינת ישראל. לשמור על מה? על משהו שלקוח מעולם אחר? יש כאן גם איזו התפארות, הצטעעות – כל המלים האלה ביחד – שאת רואה בפרויקטים. אני מאוד לא אוהבת את זה. זה מראה על סוג של ראוותנות בעיניי".

יכול להיות שהראוותנות הזאת תירגע ותתמתן עם השנים?

"אני באמת לא יודעת להגיד, זה כבר עניין תרבותי".

קורה שאת צריכה לפעמים לרסן לקוחות שלך?

"כן, ולפעמים אני צריכה לרסן גם את עצמי. קשה להיות מינימליסט. זה איפוק. לפעמים אני רוצה גם וגם, אבל צריך לבחור. זה משהו שאני מתפתחת בו לאורך השנים. לשמור על העוצמה בלי להגזים. להיות מדויק".

מה אם גם זה טרנד חולף?

"אני מסכימה שיש טרנד, אבל גם כשהתחלתי הרגשתי נכון עם מודרניזם. בשבילי זה לא טרנד. בעיצוב יש אופנה, וזה בסדר גמור. אולי עכשיו יש לי יותר עבודה כי זה טרנד ואולי אחר כך, אם יימאס לאנשים מהמודרניזם, תהיה לי פחות עבודה, אבל זה לא שיקול אצלי. אני לא יכולה להשתנות בקונספט, בשפה ובמה שאני מרגישה כלפי האדריכלות שאני יוצרת".

"אני לא מבינה למה אדם שחי באילת או בתל-אביב השמשית צריך רעפים. למה רשות מקומית מחייבת גגות רעפים במדינת ישראל. לשמור על מה? על משהו שלקוח מעולם אחר? אני מאוד לא אוהבת את זה. זה מראה על סוג של ראוותנות"

כשהגעתי לשם, הפרגון, הרצון – אני לא חושבת שזכיתי להכיר את זה פה ואני אוהבת את זה. אני גם אוהבת שאני מסגלת לעצמי דברים כאלה ומיישמת אותם פה, זה מרחיב אופקים. יחד עם זאת, אין ספק שבישראל אני מרגישה יותר מחוברת. הקשרים שלי יותר טובים, אחרי הכל זה הבית שלי. אני גאה לחשוב שכשאני בחו"ל אני אולי מייצגת איזושהי אדריכלות ישראלית. קשה לחדור לשוק בארצות הברית. דווקא סן פרנסיסקו הפתיעה אותי ולא דווקא לטובה. לפני חמש שנים, כשהגעתי לשם, גיליתי עיר מסורתית מאוד ולא פתוחה למודרניזם, וזה מוזר כי בכל הדברים האחרים זאת עיר מאוד מתקדמת בפתיחות שלה, אבל באדריכלות הם תקועים".

במה זה מתבטא?

"בכך שמודרניזם זה לא טוב, נקודה. קונספטואלית. המילה הזאת עושה להם לא טוב. אני מאמינה שחשוב לשמר את ההיסטוריה, אבל אין ערך לבניינים חדשים שנראים כמו בניינים ישנים. לבית ויקטוריאני הייתה שפה תכנונית שהתאימה לתקופה הוויקטוריאנית ולא לשנת 2010. את נכנסת שם לבתים כאלה ואת רואה שזאת צורת חיים שהתאימה לחיים עם משרתים. מה הטעם לאמץ את זה עכשיו? זה נכון גם לישראל. מצד שני, אני לא חושבת שבכל מקום כאן צריך לקום בית מודרני וזה נכון שמשמרים אזורים מסוימים. בדרום תל-

1. המכון למורשת בן גוריון בשדה בוקר
2. בית פרטי ברשפון